

בתי המשפט

א 005633/05		בבית משפט השלום בירושלים	
תאריך: 22/01/2009		כבוד השופט רם וינוגרד	
התובעים		בפני:	

בעניין:

1. יצחק אביב

2. אסתר אביב

ע"י ב"כ

עו"ד דורון גנסינ

הנתבעים

נגד

המאגר הישראלי לביטוחי רכב ("הפול")

ע"י ב"כ

עו"ד ד"ר מיכל גדות

הנתבעת

פסק דין

1. התובע 1 (להלן: התובע), יליד 5.9.1975, נפגע בתאונת דרכים ביום 24.3.05 עת רכב על קטנוע במהלך עבודתו בחברת שליחויות. אין מחלוקת כי על הנתבעת מוטלת החבות לפיצוי התובע בגין נזקי הגוף שנגרמו לו בתאונה (הודעת הנתבעת מיום 4.6.08). מחלוקתם של הצדדים סובבת את שאלת הפיצוי לו זכאי התובע. התובעת 2, רעייתו של התובע, תובעת את נזקיה כמטיבת נזקו של התובע.

2. התובע ורעייתו נחקרו על תצהיריהם ביום 29.6.08. על אף זאת לא תמה מלאכת הגשת הסיכומים עד עתה, וזאת בשל אי בהירות בנוגע לגימלאות המל"ל להם זכה ויזכה התובע. אף שבי"כ התובע הגיש סיכומיו ביום 11.9.08, זמן לא רב לאחר הגשת תעודת עובד ציבור מטעם ענף גימלאות עבודה במל"ל, התמחמהו סיכומי הנתבעת עד ליום 12.1.09, כאשר חלק ניכר מהשתהות זו נובע מעיכוב בקבלת נתונים נוספים מהמל"ל. התובע ביקש שתינתן לו האפשרות להגיש סיכומי תשובה, ואלה הוגשו ביום 20.1.09, ופילסו דרכם לאטם ללשכתי. לפיכך לא ניתן היה עד כה לגשת למלאכת כתיבת פסק-הדין, על אף פרק הזמן הארוך שתלף ממועד שמיעת הראיות.

הנכות

3. לתובע נקבעה נכות על פי דין. מאחר ולא הוגשה בקשה להבאת ראיות לסתור מחייבת נכות זו בהליכים שבפני בית המשפט, מכח הוראת סעיף 6 לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, התשל"ה-1975. עיון בתיקו של התובע בענף נכות מעבודה במל"ל מעלה כי תחילה ניתנו לו דמי פגיעה ולאחר מכן נקבעו לו תקופות ארוכות ביותר של נכות זמנית בשיעור 100%. תקופת אי הכושר תמלאה השתרעה מיום התאונה (24.3.05) ועד ליום 31.10.06, ולאחריה נקבעה נכות זמנית בשיעור 50% עד ליום 31.3.07. אמנם מתיק המל"ל הנלווה לתעודת עובד הציבור עולה לכאורה כי לתובע נקבעה נכות זמנית בשיעור 100% עד ליום 30.9.05, לאחר מכן נכות בשיעור 70% עד ליום 31.3.06 ולאחריה נכות זמנית בשיעור 50% עד ליום 31.3.07, אלא שנראה כי המסמכים בתיק זה משקפים באופן חלקי בלבד את השתלשלות העניינים בהקשר זה. מאישור המל"ל מיום 15.6.07 (שצורף לתחשיב התובע) עולה שנקבעה לתובע נכות בשיעור 100% לכל התקופה מהתאונה ועד ליום 31.10.06, ורק לאחר מכן נקבעה נכות זמנית בשיעור 50%. האקטואר מטעם הנתבעת ציין אף הוא שבעניינו של התובע הופעלה תקנה 18 לכל הפחות עד ליום 31.3.06 ולאחר מכן נקבעה נכות בשיעור 70% עד ליום 31.10.06 (נ/1 וכן חוות-הדעת שצורפה לסיכומי הנתבעת). בנסיבות אלה נראה שיש לפעול בהתאם לאמור באישור מיום 15.6.07, שתואם ככל הנראה פניות שנעשו מטעם התובע על פי תקנה 18 לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1956 (להלן: "התקנות") להכרה כ"נכה נזקק". גם התקופות הקצרות המצטברות במסגרתן נקבעה נכות זו, כפי שעולה מהאישור, תואמות לכאורה את הכללים להכרה כ"נכה נזקק" על פי התקנות (לתקופה שלא עולה על ארבעה חודשים בכל פעם – תקנה 18א(ב) לתקנות). כפי שיובהר להלן, בפועל שב התובע לעבוד בטרם הסתיימה תקופת הנכות הזמנית המלאה, ולפיכך נראה שלמחלוקת זו משמעות צדדית למדי. בפרט כך הם פני הדברים לנוכח ההנחה כי גם לו נקבעה לתובע נכות בשיעור 70% "בלבד" עד ליום 31.10.06 לא ניתן היה לצפות כי ישוב לעסוק בעבודות כפיים בתקופה זו. מאחר והנתבעת טוענת לניכוי הגימלאות ששולמו על פי נכויות זמניות אלה, נראה שהיא מנועה מלכפור בהן.

4. לתובע נקבעה נכות צמיתה בשיעור 25% בגין הפגיעה באגן, ונכות בשיעור 10% בגין פגיעה עצבית ברגל. המל"ל מצא לנכון להפעיל את תקנה 15 באופן חלקי, ונכותו הצמיתה של התובע הועמדה לפיכך על 41%.
5. עיון בדו"ח הועדה הרפואית מיום 17.5.07, שבדיון שהתקיים בה נקבעה לתובע הנכות לצמיתות, מעלה כי זו נקבעה בשל שבר באגן "אשר התחבר עם תזוזה פנימה ולמעלה של כל העמוד הקדמי" עם פגיעה בראש הירך, וכאשר "השבר מקובע ע"י שתי פלטות שאחת מהן התרופפה וברגים יצאו מהעצם ובורג אחד נשבר". כן נמצא קיצור של 2.5 ס"מ ברגל. בדיקת ההולכה העצבית גילתה פגיעה בעצב פרונטלי מצד ימין. נמצאו סימנים של פגיעה בשריר הרגל, ושל חולשה עצבית בכף הרגל. הבדיקה העלתה כי התובע הולך "בצליעה על רגל ימין ללא שימוש באמצעי". הרגל נמצאה במנח סיבוב חיצוני עם קיצור מדומה ועם מגבלה קלה בכיפוף הירך מימין ומגבלה בינונית בסיבוב הירך. בשל מכלול פגיעות אלה נקבעה לתובע נכות בשיעור 25% על פי סעיף (3)46 לתוספת לתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1956 (להלן: "התוספת לתקנות"), הכוללת את הפגיעה באגן והקיצור ברגל; ונכות בשיעור 10% לפי סעיף (1)32(א)(1) לתוספת לתקנות, שעניינו פגיעה בעצב סכימטי, המשקפת את הפגיעות והמגבלות בגין הפגיעה העצבית ברגל. הנכות הרפואית הצמיתה המשוקללת היא איפוא בשיעור 32.5%.
6. ועדת הרשות לעניין הפעלת תקנה 15 הגיעה לכלל מסקנה (ביום 9.8.07) ולפיה יש להפעיל את תקנה 15 ברבע בלבד מאחר והתובע עבר לאחר התאונה קורס לנהיגת רכב ציבורי ו"בשל גילו הצעיר עומדת בפניו אפשרות סבירה למציאת עבודה במגוון רחב של עבודות". לפיכך הועמדה נכותו של התובע במל"ל על 41%. קביעות ועדת הרשות והחלטות המל"ל בעניין הפעלת תקנה 15 אינן מחייבות את בית המשפט, אולם דברים אלה הובאו להשלמת התמונה.
7. הנכות שנקבעה לתובע עניינה במגבלות ברורות ביותר על כושר התנועה. לאור טיבה של נכות זו קמה ביתר שאת ההנחה לפיה מתקיימת זהות בין הנכות הרפואית לנכות התפקודית (ע"א 3049/93 גרוגיסיאן נ' רמזי, פ"ד נב(3) 792, 799 ג' (1995)). הדברים קל וחומר שעה שמדובר בנכות אורטופדית (שם, בעמ' 1800-ז). בפרט כך הם פני הדברים במקרה דנא, כפי שיובהר להלן, כאשר מדובר באדם שעיקר פרנסתו משחר נעוריו

נשענת על תפקודו הפיזי התקין. אמנם, לא קיימת בהכרח זהות בין הנכות התפקודית לגריעה מכושר ההשתכרות. קביעת הפיצוי לו זכאי נפגע בשל הגריעה מכושר השתכרותו תלוי בטיב הנכות, טיב התעסקותו של הנפגע ומידת הסתגלותו לעבודתו על אף נכותו, ושיקולים כיוצא באלה הקשורים בכושר השתכרותו על אף מומו (ע"א 586/84 מקלף נגד זילברברג, פ"ד מג(1) 137, 152ב' (1989)). "השאלה היא האם בפועל מגבילה נכותו, או עתידה להגביל, את כושר השתכרותו. ואם כן - האם ההגבלה, על פי הראיות או אומדנת בית המשפט, היא בשיעור הדומה לשיעור הנכות" (ע"א 286/89 מיכאל קז נ' המאגר הישראלי לביטוח רכב, מיום 22.5.1991, בפיסקה 2 לפסק-הדין). אלא שדומה שבמקרה דנא אין כל בסיס לסטות מהכלל, כפי שיובהר להלן.

הפגיעה בכושר ההשתכרות

8. התובע הוא בוגר עשר שנות לימוד, שלאחריהן עבד בעבודות שונות כנער עד לגיוסו, כדי לעזור להוריו (סעיף 1 לתצהירו; עמ' 15 לפרוטוקול, שורות 25-27). הוא השתחרר משירות צבאי לאחר שנה בשל בעיות משפחתיות (סעיף 2 לתצהירו; עמ' 16 לפרוטוקול, שורה 25 – עמ' 17 לפרוטוקול, שורה 4). לאחר מכן עבד במחלקת תברואה בעיריה, כמחסנאי במוסך, ועובר לתאונה – כשלית בחברת שליחויות (סעיף 3 לתצהירו). התובע לא השלים את חוק לימודיו, וממילא נראה שמלכתחילה חסומה היתה בפניו האפשרות להשתלב בקשת רחבה למדי של עבודות משרדיות ואחרות. העבודות בהן בחר לפרנסתו מעידות, גם בדיעבד, על אופי התעסוקה המתאים לו, המצריך עבודת כפיים במובנה הבסיסי.

9. על אף פגיעתו הקשה בתאונה שב התובע והשתלב בשוק העבודה מייד לאחר תקופת ההחלמה הארוכה. הוא נענה להצעה של המל"ל להשתלב בקורס לנהיגת מונית כשיקום מקצועי (סעיף 21 לתצהירו; עמ' 21 לפרוטוקול, שורות 12-13), ושמח לעשות כן מאחר ומאז ומתמיד אהב את ענף הרכב ושקל לפתוח בקריירה של נהג מונית (שם, שורות 14-19). התובע, שמעדותו עולה ובוקעת מוטיבציה רבה לפרנס את עצמו ואת משפחתו בכבוד על אף כל הקשיים, ולא להזדקק לבריות (עמ' 16 לפרוטוקול, שורות 1-24), ציין כי גם לפני התאונה נבחן לצורך קבלת רשיונות שונים, ובהם רשיון נהיגה באופנוע ואף במשאית (עמ' 24 לפרוטוקול, שורות 1-3). זאת על מנת "שיהיה לי בטחון ביד, שאמרתי אם לא יהיה לי זה יהיה לי זה" (שם, שורות 9-10); קרי: אם חלילה יאבד מקום עבודה כזה או אחר, יוכל להתפרנס מעבודה אחרת. קו אופי זה, המתכוון

ליום סגריר ועושה כל מאמץ כדי להתפרנס בכוחות עצמו על אף כל מפנה בשוק העבודה, מאפיין את מעשיו של התובע גם מאז התאונה ועד היום. מעדותו הצטייר הרושם של אדם חרוץ, המבקש לעשות כל שאלל ידו כדי להתפרנס בכבוד, אף במחיר כאב וחוסר נוחות הנובעים מהפגיעה בתאונה.

10. עובר לתאונה עבד התובע בחברת שליחויות. עיון בתלושי השכר מאשש את טענתו לפיה נקבע חלק מהשכר כפרמיה עבור מספר השליחויות שביצע (סעיף 5 לתצהיר). השכר בתלושי השכר לשנת 2004 (המורכבים בצורה שונה במקצת מאלו של שנת 2003) הורכב מ"סה"כ שליחויות" ומסכום קבוע של 216 ₪ לנסיעות. כך, לדוגמא, בחודש ספטמבר 2004 ביצע התובע כ- 739 שליחויות, בחודש אוקטובר 2004 כ- 772 שליחויות, בחודש נובמבר 2004 כ- 859 שליחויות, בחודש דצמבר 2004 ביצע 813 שליחויות, בחודש ינואר 2005 – 919 שליחויות, בחודש פברואר 2005 – 823 שליחויות, ובחודש התאונה, בו עבד רק עד ליום 24.3.05, ביצע 674 שליחויות. התובע הבהיר שהיו תקופות בהן העבודה רבה יותר "ויש תקופות שהעבודה היא ממש קצת חלשה" ולפיכך קיים שוני בין החודשים (עמ' 17 לפרוטוקול, שורות 15-18).

11. מתלושי השכר ומטופס 106 עולה שבשנת 2004 השתכר התובע סכום כולל של 59,282 ₪ ברוטו, ובממוצע לחודש – 4,940 ₪. את שכר הברוטו ה"היסטורי" יש להצמיד לנוכח ההלכה לפיה יש לבחון את ההכנסה ברוטו נכון למועד יצירתה, להצמידה ו"להביא בחשבון את שיעור המס החל בעת קביעת הפיצויים על-פי נתוני האישיים של הנפגע באותה עת" (ע"א 2228/05 **חיימוב נ' מנורה**, מיום 21.1.07; וראו ע"א 5118/90 **בשה נ' מדינת ישראל**, מיום 4.8.93, בפיסקה 10 לפסק-הדין). לצורך ניכוי המס מהשכר המוצמד רשאי בית המשפט "להסתייע גם מיוזמתו הוא בטבלאות הניכויים המתפרסמות מטעם רשויות המס" (ע"א 8452/02 **פלוגי נ' כהן**, מיום 15.2.05, בפיסקה 6 לפסק הדין; וראו ע"א 531/91 **עזבון חיון נ' הפניקס**, פ"ד נא(2) 51 (1997)). שכרו הממוצע המוצמד של התובע בשנת 2004 עולה כדי 5,434 ₪, ובניכוי המס החל עומד השכר נטו על כ- 5,250 ₪. שכרו במהלך שלושת החודשים הראשונים לשנת 2005 עומד על 15,207 ₪, דהינו – 5,069 ₪ בממוצע לחודש. שכר זה כשהוא מוצמד, ובניכוי המס החל, עומד על 5,363 ₪ נטו לחודש. למעשה, נראה שחישוב זה גורם לעוול מסויים לתובע, שכן הוא מביא בחשבון את שכר חודש מרץ 2005, שלא שולם עבור חודש עבודה מלא (כעולה גם ממספר השליחויות הנקוב בתלוש), משל

שיקף חודש שכר מלא. השכר הממוצע לחודשים ינואר-פברואר 2005 עומד על כ- 6,007 ₪ לחודש (מוצמד), ובניכוי המס החל – 5,735 ₪ לחודש.

12. לשכר זה, לו זכה התובע, יש צורך להוסיף את ההטבות בדמות טלפון נייד (עם מיכסת שיחות של כ- 200 ₪ לחודש, שכלל הנראה שימשה בחלקה חלא קטן לצרכי עבודה – עמ' 18 לפרוטוקול, שורות 9-14); העמדת הקטנוע לרשותו גם מחוץ לשעות העבודה (סעיף 6 לתצהיר; עמ' 18 לפרוטוקול, שורות 1-3); וביטוח מנהלים (סעיף 6 לתצהירו; עמ' 18 לפרוטוקול, שורות 1-3). ביטוח המנהלים מופיע במפורש בתלושים, וההפרשה המצטברת עבורו בשנת 2004 עמדה על 3,782 ₪ לשנה. כן ניתן לדלות מהתלושים "זיכוי גמלי" בסכום שנתי מצטבר של 741 ₪. זכויות סוציאליות אלה יש לצרף לבסיס השכר (ע"א 2235/96 כלל חברה לביטוח בע"מ נ' עזבון שואמרה, פ"ד נד(3) 615 (2000)).

13. מתוך שקלול מכלול נתונים אלה ניתן לומר כי את שכרו של התובע עובר לתאונה יש לאמוד בכ- 6,300 ₪ נטו (ברוטו בניכוי מס הכנסה) לחודש לכל הפחות. חישוב זה מביא בחשבון הן את מגמת העלייה הברורה למדי בהכנסה בחודשים סמוך לתאונה, הן את הזכויות הסוציאליות להן זכה התובע והן את הערך הכספי של השימוש בקטנוע, ובמידת מה את האפשרות כי עמדה לרשותו יתרת שיחות פרטיות במכשיר הנייד. בסיס שכר זה ישמש לצורך חישוב ההפסדים בעבר. לעניין הגריעה מכושר ההשתכרות הגעתי לכלל מסקנה כי יש לבסס את החישוב על בסיס שכר גבוה יותר. מסקנה זו נובעת מההתרשמות מהתובע כאדם חרוץ שלא מיצה את כושר השתכרותו בגיל 30. גם בעובדה שאף במומו חלא קל משתכר התובע כיום שכר העולה כדי 5,265 ₪ נטו יש כדי ללמד על כושר השתכרותו אלמלא נכות משמעותית זו. לפיכך יועמד בסיס השכר לצורך חישוב הגריעה מכושר ההשתכרות בעתיד על 7,000 ₪ נטו לחודש (כולל זכויות סוציאליות למיניהן).

14. בטרם יבחן ההפסד הכספי יש לבחון את השתכרותו של התובע מאז התאונה. מתצהירו עולה כי לאחר סיום קורס הנהיגה במונית החל לעבוד כנהג מונית, החל מחודש ספטמבר 2006. תחילה עבד כנהג מונית, ולאחר מכן כסדרן (סעיף 22 לתצהירו). מלאכת הסדרנות קשתה עליו בשל פגעי מזג האויר (עמ' 8 לפרוטוקול, שורות 18-23) ולפיכך שב לעבוד כנהג מונית. כיום הוא יוצא מביתו בשעה שש וחצי

בבוקר ושב לאחר השעה שבע בערב (עמ' 15 לפרוטוקול, שורות 10-17). במהלך העבודה הוא יוצא להפסקות "כמו בספר... ואם יש צורך לעשות עוד הפסקות" בשל הכאבים כתוצאה משיבה ממושכת – הוא יוצא להפסקות נוספות (שם, שורות 5-8). מעבידו הולך לקראתו מאחר והוא עובד היטב, אולם בשל העליה במחיר הסולר והירידה בביקוש הודיע לו מעבידו, בסמוך לישיבת ההוכחות, כי לא ישלם לו עוד משכורת אלא יתחלק עימו בהכנסות המונית חצי-חצי. סידור חדש זה יפגע באופן קשה בהכנסותיו (עדות רעיית התובע – עמ' 4 לפרוטוקול, שורה 20 – עמ' 5 לפרוטוקול, שורה 24; עדות התובע – עמ' 11 לפרוטוקול, שורה 14 – עמ' 12 לפרוטוקול, שורה 8). מתלושי השכר שהציג התובע עולה כי שכרו עומד על כ-5,265 ₪ נטו לחודש (בשנת 2008), ואין הוא זוכה לביטוח מנהלים או לזכויות סוציאליות אחרות.

15. ממסמכים שצורפו לסיכומי הנתבעת עולה שהתובע היוון חלק מגימלאות המלייל לצורך רכישת מונית, ככל הנראה כדי למנוע את התוצאה הקשה של ההסדר החדש שביקש מעסיקו לכפות עליו. אף שספק אם ניתן להגיש ראיות בדרך זו, נראה שמסמכים אלה מעידים גם הם על הרצון העז של התובע להתפרנס מיגיע כפיו, ואף על יוזמה שהוא מגלה בהתנהלותו המקצועית. בכך יש כדי לאשש את המסקנה לפיה התובע לא מיצה את פוטנציאל ההשתכרות עד לתאונה. עם זאת, יתכן שיש בה גם כדי להשליך, באופן מסויים, על ההנחה לפיה קיימת זהות מוחלטת בין הנכות התפקודית ובין הגריעה מכושר ההשתכרות.

16. לשאלה אם אכן חלה התדרדרות של ממש בהכנסות התובע במהלך החודשים האחרונים עובר לשמיעת הראיות לא נודעת חשיבות מרובה לצורך קביעת הגריעה מכושר השתכרותו. כפי שהובהר לעיל, התובע מתפרנס והתפרנס מעבודות המצריכות מאמץ פיזי כזה או אחר, ולא זכה מעולם לקביעות במקום עבודה (נראה כי פרק הזמן הארוך ביותר בו עבד במקום אחד הוא כארבע שנים או מעט פחות מכך). ממילא, אף אם מצליח התובע לעבוד כיום, על אף הנכות הניכרת שנקבעה לו, ולפרנס את משפחתו בכבוד באמצעות עבודה קשה הנמשכת 12 שעות ביום, אין מי שיתקע לידו כי כך יהיו פני הדברים גם לעתיד לבוא. לתובע טרם מלאו 34 שנים, ולפניו שנות פרנסה מרובות. מטבע הדברים נודעת לנכות השפעה ניכרת יותר ברבות השנים. ממילא נראה כי אף אם כיום עובד התובע בשכר הנופל רק בכ- 15%-20% מהשכר לו זכה עובר לתאונה

וזאת בהעדר כל נתונים בנוגע לשאלה אם כנהג מונית עצמאי עולה הכנסתו על סכום זה או נופלת ממנו), לא ניתן לדעת כלל מה ילד יום. בנסיבות אלה, וכאשר מדובר בנכות אורטופדית נכבדת שנקבעה לאדם שהנתיב בו מוליך אותו גורלו מייעדות בעיקר לעבודות בעלות רכיב פיזי ברור, אין לכאורה מקום לסטות מהכלל לפיו קיימת זהות בין הנכות התפקודית והגריעה מכוסר ההשתכרות. עם זאת, נראה שלעובדה שהתובע עובד כעצמאי בתחום בו הוא עוסק זה כשנתיים ומחצה כשכיר, יש לתת משקל מסויים. לפיכך ייערך החישוב להלן על בסיס ההנחה בדבר זהות בין הנכות התפקודית לגריעה מכוסר ההשתכרות תוך התאמה מסויימת, כך שהפיצוי יחושב על בסיס גריעה בשיעור 27.5% בלבד. מובן שככל שהדברים נוגעים לפיצוי בגין העבר ילקחו בחשבון הנתונים בפועל.

הפיצוי

הפסדי שכר בעבר

17. לתובע נקבע אי כושר מלא עד ליום 31.10.06, כפי שהובהר לעיל. מעדותו עולה כי בפועל החל לעבוד כנהג מונית כבר בחודש ספטמבר 2006 (אומנם מהמסמכים שצורפו לסיכומי הנתבעת ניתן להסיק שהחל בעבודה רק בסוף חודש ספטמבר, אולם מעדותו ניתן היה להבין אחרת). מכאן כי הוא זכאי לפיצוי בגין הפסד מלוא שכרו מיום התאונה (24.3.05) ועד לסוף חודש אוגוסט 2006. הפסד זה עולה במעוגל לסכום של 108,500 ₪ (הפסד של 6,300 ₪ X 17.23 חודשים), ובתוספת ריבית מאמצע התקופה זכאי התובע לפיצוי במעוגל בסכום של 122,000 ₪.

18. עבור יתרת התקופה זכאי התובע לפיצוי בגין ההפרש שבין שכרו עובר לתאונה, שנקבע לעיל בסכום של 6,300 ₪ נטו (כולל זכויות סוציאליות ושווי קטנוע מוצמד) ובין השכר לו זכה בפועל (5,265 ₪ נטו). ההפסד עבור 28.66 חודשים הוא במעוגל סכום של 29,700 ₪, ובתוספת ריבית מאמצע התקופה זכאי התובע במעוגל לפיצוי בסכום של 30,900 ₪.

גריעה מכוסר ההשתכרות

19. בגין הגריעה מכוסר ההשתכרות, אותה יש לאמוד, בהתאם לאמות המידה שנקבעו לעיל, על בסיס 27.5% משכר של 7,000 ₪, עד לגיל 67, זכאי התובע לפיצוי בסכום של

487,000 ₪ במעוגל. פיצוי זה כולל גם את הפסד הזכויות הסוציאליות, שנכללו בבסיס השכר כפי שהובהר לעיל.

ניידות

20. הפגיעה בפלג גופו התחתון של התובע, הכוללת, מלבד הפגיעה באגן מגבלות בתנועת הרגל, צליעה, קיצור מדומה והעדר דריכה על אמצע הרגל, מצדיקה מתן פיצוי בגין הוצאות ניידות עודפות, מעבר לאלה שהיה התובע מוציא במהלכם הרגיל של הדברים. בנסיבות העניין, ומתוך הנחה שהתובע היה משתמש ברכב ממילא והוא זכאי לפיצוי רק בגין נסיעות עודפות, אך גם מתוך מתן תשומת לב לשיעור הנכות וטיבה, הגעתי לכלל מסקנה לפיה יש לפסוק לתובע סכום של 75,000 ₪. סכום זה משקף פיצוי חודשי ממוצע, לעבר ולעתיד, בסכום של מעט למעלה מ- 200 ₪ במעוגל, ומביא בחשבון את ההנחה כי בתקופה הראשונה לאחר הפגיעה נזקק התובע להוצאות נסיעה מוגברות בכל דרכיו, וכי עם חלוף השנים צפוי הוא להגדיל את הזדקקותו לרכב, אף אם כיום לא כך הם פני הדברים.

עזרה בשכר

21. התובע זכאי לפיצוי בגין עזרתם של קרוביו מעבר לחובתם המוסרית, כעולה גם מעדותו ומעדות רעייתו, בתקופת אי הכושר הממושכת. עבור תקופה זו, עד השתלבותו בקורס לנהיגת מונית, יש לפסוק לו סכום של 15,000 ₪. ליתרת התקופה ולעתיד יש מקום לפסיקת פיצוי בגין החשש שהתובע יזדקק לעזרה, אפשרות שעלולה להיות ריאלית ביותר ברבות השנים. בנסיבות אלה הגעתי לכלל מסקנה לפיה עבור יתרת התקופה ולעתיד יש לפסוק לתובע סכום נוסף של 100,000 ₪, המשקף פיצוי לפי מפתח ממוצע של שתי שעות עזרה שבועיות, ומשקלל את ההנחה כי כיום אין הוא זקוק לעזרה רבה אולם עלול הוא להזדקק לה לעתיד לבוא.

נזק בלתי ממוני

22. מסיכומי המחלה עולה כי התובע אושפז מיום 24.3.05 ועד 7.4.05 (ולא כפי שנטען בסיכומיו, שלא כללו את האישפוז במחלקה האורטופדית), ומיום 19.4.05 עד 5.5.05. מסיכום המחלה ב"שיקום אשפוז יום" מיום 3.1.06, שצורף לסיכומי הנתבעת, עולה שהתובע טופל באשפוז יום (כפי שהעיד בסעיף 10 בתצהירו) במשך 23 ימים לא רצופים במהלך התקופה מיום 27.7.05 ועד 13.11.05. מכאן שהתובע זכאי לפיצוי בגין

55 ימי אשפוז. אף שלא נטען כן בסיכומי התובע, איני סבור שעל בית המשפט להתעלם מהנתונים העולים מהמסמכים שהוגשו כראיות, בפרט כאשר הפיצוי עניינו בנוסחה שקבע המחוקק ואינו מצריך עדות נוספת (שכן כיום אין עוד צורך לבחון מדוע נבחר טיפול דווקא באישפוז יום ולא בדרך של טיפול אמבולטורי – ע"א 8452/02 פלוני נ' כהן, מיום 15.2.05, בפסקה 9 לפסק-הדין; ע"א 9079/04 אלון נ' לאופר, מיום 15.4.07).

23. לפיכך זכאי התובע לפיצוי בגין הנזק הלא ממוני, בסכום של 76,700 ₪ במעוגל, על בסיס נכות בשיעור 32.5% ו-55 ימי אשפוז, בניכוי גיל ובתוספת ריבית, וזאת בהתאם לדרך החישוב שנקבעה בהוראות תקנות הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים (חישוב פיצויים בשל נזק שאינו נזק ממון), התשל"ו-1976.

ניכויים

24. מהפיצוי לו זכאי התובע יש לנכות את התשלומים התכופים כשהם משוערכים. סכומם המשוערך של תשלומים אלה הוא כ- 48,200 ₪ במעוגל. מאחר והתשלומים כללו רכיב של שכ"ט עו"ד ומע"מ, ינוכו הסכומים לאחר שיתוסף שכ"ט עו"ד ומע"מ לסכום הפיצוי שיוותר לאחר ניכוי תגמולי המל"ל.

25. יש לנכות מהפיצוי לו זכאי התובע את הסכום לו זכה במהלך הקורס לנהיגה במונית, וכן את כל תגמולי המל"ל להם זכה ויזכה. אין מקום להקפאה כלשהי בשל גימלת ניידות, כאשר מתעודת עובד הציבור בתחום ניידות במל"ל עולה שאף שנקבעה לו מוגבלות בניידות בשיעור 40% אין הוא זכאי לגימלה מאחר ו"ליקויו אינו נכלל ברשימת הליקויים שבתוספת א' להסכם הניידות" ולפיכך נדחתה תביעתו.

26. בין הצדדים נטושה מחלוקת בנוגע לסכום הגימלאות לו זכאי התובע. תחילה הגישה הנתבעת תוות-דעת אקטוארית (נ/1) הערוכה על בסיס ההנחה לפיה זוכה התובע לגימלאות לפי בסיס השכר שנקבע לו במל"ל ונכות בשיעור 41% (כולל הפעלת תקנה 15). עם הגשת תעודת עובד הציבור מענף נפגעי עבודה התברר כי לתובע משולמת גימלה לפי דרגת נכות של 49% החל ממועד קביעת הנכות הצמיתה ביום 1.4.07 (כך עולה מ"אישור על תשלומים" מיום 11.8.08 ומהשוואת הסכומים המשולמים לתובע בפועל מול אלה בהם נקב האקטואר בנ/1). זאת על אף העובדה שבתעודת עובד

הציבור מיום 11.8.08 נאמר במפורש כי "בגין תאונה זו נקבעה נכות צמיתה בשיעור 41% מיום 1.4.07" (ההדגשה לא במקור – ר.ו.). על פני הדברים נראה כי התשלום לפי 49% נובע מטעות כלשהי, מאחר ובדוחות הועדות שצורפו לאותה תעודת עובד ציבור המכילה גם את "אישור התשלומים" אין כל זכר להגדלת הנכות מעבר ל- 41%. יתכן שגורם כלשהו במל"ל טעה לחשוב שתקנה 15 הופעלה במלואה, וזאת על אף שועדת הרשות המליצה ביום 9.8.07 על הפעלתה ברבע בלבד על רקע ההכשרה המקצועית וההתרשמות כי פתוחות לפניו אפשרויות תעסוקה, כפי שהובהר לעיל, והמלצה זו התקבלה על-ידי הועדה שסיכמה את עניינו ביום 6.9.07. בתיק המל"ל שצורף לתעודת עובד הציבור אין כל זכר לערר שהוגש. ממילא לא ניתן לדעת מדוע הוגדל התשלום החודשי החל מחודש נובמבר 2007 (כך עולה מפירוט התשלומים), כמו שלא ניתן למצוא הסבר לעובדה כי בין החודשים יוני 2007 ואוקטובר 2007 זכה התובע לגימלה נמוכה משמעותית מזו שהיתה אמורה להיות משולמת לו.

27. התובע פנה בבקשה להוון חלק מהגימלה לצורך רכישת מונית, וזו נענתה. במסמכים הנוגעים לבקשה זו נרשם סכום הגימלה המתאים לנכות בשיעור 49%, כפי שנרשם גם באישור התשלומים העדכני מיום 4.12.08. במכתבה של מחלקת השיקום מיום 10.9.08, הערוך ע"י גב' מלי לוי וגב' ריקי וייס, נרשם שלוש פעמים שלתובע נקבעה נכות בשיעור 49%, ובאחת מפעמים אלה צויין כי היא כוללת "הפעלה מלאה של תקנה 15". עם זאת, במכתבה של אותה הגב' מלי לוי מיום 24.11.08, חודשיים בלבד לאחר מכן, נרשם שלתובע נקבעה נכות בשיעור 41% ולפיכך אינו זכאי לקצבה מיוחדת. גם בבקשה להיוון חלק מהגימלה, שנחתמה ע"י התובע ביום 16.7.08, נרשם שנכותו היא בשיעור 41%.

28. לפיכך הגעתי לכלל מסקנה לפיה התשלום לתובע מבוצע בפועל על ידי המל"ל על בסיס חישוב שגוי של הגימלה, משל נקבעה לתובע נכות בשיעור 49%, וזאת על אף שלקביעה זו אין עיגון בקביעת רופאי המל"ל. לנוכח מסקנה זו יש לנכות מהפיצוי לו זכאי התובע את גימלאות המל"ל המחושבות על בסיס נכות בשיעור 41%. אף אם בפועל זוכה התובע כיום לגימלה על בסיס גבוה יותר, יש להניח כי ביום מן הימים יגלה המל"ל את טעותו, וינכה מהתובע רטרואקטיבית את הגימלאות היתרות בהן זכה. משכך הם פני הדברים, אם ינוכה מהפיצוי לו זכה התובע בפועל הסכום לפי הגימלה המשולמת – יימצא התובע במצב של חסרון כיס.

29. מאחר ובינתיים הוונה חלק מהגימלה לא ניתן עוד להסתמך על חוות-הדעת נ/1. יש לפיכך לערוך חוות-דעת אקטוארית חדשה על בסיס התשלומים שהיו משולמים וישולמו לפי 41%. עם זאת, לסכומי העבר ששולמו לתובע בפועל, ובכלל זה אלה ששולמו ביתר, יש להוסיף הפרשי הצמדה וריבית, מאחר והתובע נהנה בפועל מפירות כספים אלה (להוספת הפרשי ריבית לתגמולי המל"ל ששולמו לנפגע וההנמקות לה ראו ע"א 709/80 פרלמן נ' לוזון, פ"ד לו(4) 273, 277 (1982); ע"א 6129/04 טרטמן נ' הכשרת היישוב, מיום 5.12.05; ע"א 5745/03 ברנס נ' אלג'עברי, מיום 10.8.2005; ע"א 10701/05 פטרומילו נ' קרנית, מיום 16.7.07; ע"א 10557/06 אוד נ' הסוכנות היהודית לא"י, מיום 20.1.09, בפסקה 6 לפסק-הדין). על חוות-הדעת להתייחס להנחה לפיה שולמו בעבר סכומים ביתר במשך חודשים מספר, ולפיכך יש להפחית סכומים אלה מהסכום המהוון של הגימלאות שישולמו בעתיד. את גימלאות העתיד יש לחשב על בסיס הגימלה שתשולם לפי נכות בשיעור 41% לאחר הקטנת הגימלה בשל הסכום שהוון בפועל.

סוף דבר

30. לנוכח כל האמור לעיל תשלם הנתבעת לתובע את הסכומים דלהלן:

א. נזק לא ממוני	₪ 76,700
ב. הפסדי שכר בעבר	₪ 152,900
ג. גריעה מכושר ההשתכרות	₪ 487,000
ד. ניידות	₪ 75,000
ה. עזרה בשכר	₪ 115,000
סה"כ	₪ 906,600

31. הפסדי העבר כוללים כולם הפרשי הצמדה וריבית עד ליום מתן פסק-הדין. מהסכום שהתקבל יש להפחית את תגמולי המל"ל כפי שיפורטו בחוות-דעת אקטוארית מעודכנת, בהתאם להנחיות דלעיל. ליתרה יש להוסיף שכ"ט עו"ד בשיעור 13% ומע"מ ואת הוצאות המשפט. מהסכום שיתקבל יופחת סכום של 48,200 ₪ בגין התשלומים התכופים.

32. חוות-הדעת האקטוארית תומצא לצד שכנגד בתוך 7 ימים מהמצאת פסק-הדין. אם יוצר צורך - ניתן לפנות לאחר מכן בבקשה לקבל פסיקתא. אם לא תומצא חוות-

הדעת האקטוארית בתוך פרק זמן זה, יחולו הפרשי הצמדה וריבית כדין על סכום פסק-הדין מיום מתן פסק-הדין ועד ליום התשלום בפועל, וניתן יהיה לעתור למינוי אקטואר מטעם בית המשפט. אם תומצא חוות-הדעת במועד, ותסכום שיוותר לאחר הניכויים ישולם בתוך 30 יום לאחר מכן, לא יחולו עליו הפרשי הצמדה וריבית ממועד מתן פסק-הדין ועד לתשלום בפועל.

המזכירות תשלח העתק מפסק-הדין לצדדים.

ניתן היום, כ"ו בטבת תשס"ט (22 בינואר 2009), בהעדר הצדדים.

רם וינוגרד 54678313-5633/05

רם וינוגרד, שופט

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה